

Sprawa C-145/10

Eva-Maria Painer

przeciwko

Standard VerlagsGmbH i in.

(wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym
złożony przez Handelsgericht Wien)

Jurysdykcja w sprawach cywilnych — Rozporządzenie (WE) nr 44/2001 — Artykuł 6
pkt 1 — Wielość pozwanych — Dyrektywa 93/98/EWG — Artykuł 6 — Ochrona
fotografii — Dyrektywa 2001/29/WE — Artykuł 2 — Zwielokrotnianie —
Wykorzystanie fotografii portretowej do sporządzenia portretu przypuszczalnego —
Artykuł 5 ust. 3 lit. d) — Wyjątki i ograniczenia na potrzeby cytowania — Artykuł 5
ust. 3 lit. e) — Wyjątki i ograniczenia do celów bezpieczeństwa publicznego —
Artykuł 5 ust. 5

Opinia rzecznika generalnego V. Trstenjak przedstawiona w dniu 12 kwietnia
2011 r. I - 12537

Wyrok Trybunału (trzecia izba) z dnia 1 grudnia 2011 r. I - 12594

Streszczenie wyroku

1. *Współpraca sądowa w sprawach cywilnych — Jurysdykcja i wykonywanie orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych — Rozporządzenie nr 44/2001 — Jurysdykcja szczególna — Wielość pozwanych — Właściwość sądu jednego ze współpozwanych — Przesłanka — Ścisła więź*
(rozporządzenie Rady nr 44/2001, art. 6 pkt 1)

2. *Zbliżanie ustawodawstw — Prawo autorskie i prawa pokrewne — Dyrektywa 93/98 — Zakres stosowania — Fotografia portretowa — Włączenie — Warunki*
(dyrektywa Rady 93/98, art. 6)
3. *Zbliżanie ustawodawstw — Prawo autorskie i prawa pokrewne — Dyrektywa 2001/29 — Harmonizacja niektórych aspektów prawa autorskiego i praw pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym — Prawo do zwielokrotniania — Wyjątki i ograniczenia*
(dyrektywa 2001/29 Parlamentu Europejskiego i Rady, art. 5 ust. 3 lit. e), art. 5 ust. 5)
4. *Zbliżanie ustawodawstw — Prawo autorskie i prawa pokrewne — Dyrektywa 2001/29 — Harmonizacja niektórych aspektów prawa autorskiego i praw pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym — Podawanie utworu do publicznej wiadomości — Zakres*
(dyrektywa 2001/29 Parlamentu Europejskiego i Rady, art. 5 ust. 3 lit. d))
5. *Zbliżanie ustawodawstw — Prawo autorskie i prawa pokrewne — Dyrektywa 2001/29 — Harmonizacja niektórych aspektów prawa autorskiego i praw pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym — Prawo do zwielokrotniania — Wyjątki i ograniczenia*
(dyrektywa 2001/29 Parlamentu Europejskiego i Rady, art. 5 ust. 3 lit. d), art. 5 ust. 5)
6. *Zbliżanie ustawodawstw — Prawo autorskie i prawa pokrewne — Dyrektywa 2001/29 — Harmonizacja niektórych aspektów prawa autorskiego i praw pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym — Prawo do zwielokrotniania — Wyjątki i ograniczenia*
(dyrektywa 2001/29 Parlamentu Europejskiego i Rady, art. 5 ust. 3 lit. d), e), art. 5 ust. 5)

1. Artykuł 6 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001 w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych należy interpretować w ten

sposób, że sama okoliczność, iż wytoczone przeciwko kilku pozwany powództwa z tytułu naruszeń prawa autorskiego dotyczących tego samego przedmiotu opierają się na podstawach prawnych,

które różnią się w zależności od państw członkowskich, nie stoi na przeszkodzie stosowaniu tego przepisu. Na sądzie krajowym ciąży obowiązek dokonania oceny w odniesieniu do wszystkich elementów akt sprawy istnienia ryzyka wydania w oddzielnych postępowaniach sprzecznych ze sobą orzeczeń.

(por. pkt 84; pkt 1 sentencji)

2. Artykuł 6 dyrektywy 93/98 w sprawie harmonizacji czasu ochrony prawa autorskiego i niektórych praw pokrewnych należy interpretować w ten sposób, iż fotografia portretowa może na mocy tego przepisu być chroniona prawem autorskim, pod warunkiem – czego sprawdzenie należy do sądu krajowego w każdym konkretnym przypadku – że jest ona twórczością intelektualną autora odzwierciedlającą jego osobowość i przejawiającą się swobodnymi i twórczymi wyborami dokonanymi przezeń w trakcie realizacji tej fotografii. Gdy zostanie sprawdzone, że rozpatrywana fotografia portretowa ma charakter utworu, przysługująca jej ochrona nie jest słabsza od ochrony przysługującej każdemu innemu utworowi, łącznie z utworem fotograficznym.

(por. pkt 99; pkt 2 sentencji)

3. Artykuł 5 ust. 3 lit. e) dyrektywy 2001/29 w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym w związku z art. 5 ust. 5 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że media, takie jak wydawca prasowy, nie mogą z własnej inicjatywy wykorzystać utworu chronionego prawem autorskim, powołując się na cel bezpieczeństwa publicznego. Jednakże nie można wykluczyć, że mogą przyczynić się w pewnych wypadkach do realizacji takiego celu poprzez opublikowanie fotografii poszukiwanej osoby. Należy wymagać, by inicjatywa ta, po pierwsze, wpisywała się w kontekst decyzji podjętej lub działania prowadzonego przez właściwe organy krajowe z zamiarem zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, a po drugie, by była podjęta w uzgodnieniu i we współpracy ze wspomnianymi organami w celu uniknięcia ryzyka działania wbrew środkom podjętym przez te organy, przy czym konkretne, aktualne i wyraźne wezwanie przez organy bezpieczeństwa publicznego do opublikowania fotografii w celach ścigania nie jest jednak konieczne.

(por. pkt 116; pkt 3 sentencji)

4. W celu zagwarantowania, że wykładnia dyrektywy 2001/29 w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym zostanie dokonana w najbardziej możliwym zakresie w świetle mających zastosowanie przepisów prawa międzynarodowego, a zwłaszcza tych ujętych w Konwencji

berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych, przez „mise à la disposition du public d'une œuvre” [podawanie utworu do publicznej wiadomości] należy rozumieć zgodnie z brzmieniem art. 5 ust. 3 lit. d) tej dyrektywy udostępnianie tego utworu odbiorcom.

sprzeciwienia się zwielokrotnianiu fragmentów jego utworu, który został już legalnie udostępniony odbiorcom, z zagwarantowaniem temu autorowi prawa do tego, by co do zasady podane zostało jego nazwisko.

(por. pkt 126–128)

(por. pkt 134, 135, 137; pkt 4 sentencji)

5. Artykuł 5 ust. 3 lit. d) dyrektywy 2001/29 w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym w związku z art. 5 ust. 5 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że okoliczność, iż relacja prasowa cytująca utwór lub inny przedmiot objęty ochroną nie stanowi utworu językowego objętego ochroną prawa autorskiego, nie stoi na przeszkodzie stosowaniu tego przepisu.

Przepis ten ma bowiem na celu osiągnięcie właściwej równowagi między prawem użytkowników utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną do swobody wyrażania opinii a przysługującym autorom prawem zwielokrotniania. Ta właściwa równowaga zapewniona jest zwłaszcza poprzez danie pierwszeństwa wykonywaniu prawa użytkowników do swobody wyrażania opinii w stosunku do interesu autora odnoszącego się do możliwości

6. Artykuł 5 ust. 3 lit. d) dyrektywy 2001/29 w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym w związku z art. 5 ust. 5 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że jego stosowanie jest uzależnione od obowiązku podania źródła – łącznie z nazwiskiem autora lub artysty wykonawcy – cytowanego utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną. Jednakże jeśli na podstawie art. 5 ust. 3 lit. e) dyrektywy 2001/29 nazwisko to nie zostało podane, wspomniany obowiązek należy uznać za spełniony, w razie gdy zostało podane jedynie źródło. Tak jest wówczas, gdy fotografie zostały podane do publicznej wiadomości przez właściwe krajowe organy bezpieczeństwa publicznego w ramach dochodzenia karnego, bez podania podczas tego zgodnego z prawem pierwotnego używania nazwiska autora.

(por. pkt 143, 147, 149; pkt 5 sentencji)